

Sörmlandsbygden Flen
den 20 augusti 1970

Gesällen Herman Carlson Levin grundlade sjuttioårsjubilerande gitarrtillverkning

□ I slutet av 1800-talet begav sig gesällen Herman Carlson Levin till USA, där han lärde sig allt om dåtida gitarrtillverkning. Eftersom stor efterfrågan på gitarrer rådde i Sverige återvände han till hemlandet och startade företaget i Göteborg den 27 juli 1900. Levin-instrumenten slog snabbt igenom och en lång rad nationella och internationella utmärkelser erhöles, bl.a. guldmedalj och GRAND PRIX i Madrid. Detta var särskilt värdefullt eftersom då på den tiden de bästa fabrikaten av spanska gitarrer åtnjöt världsrökt. Den gamle mästaren Herman Carlson Levin var unik därför att han förenade två vitt skilda begåvningar. Ett utomordentligt musikaliskt sinne (han upplevde toner och deras spektrum ungefär som en konstnär upplever färger) samt en otrolig skicklighet och begåvning när det gällde finsnickeriarbeten. Han förstod att utnyttja träets möjligheter och egenskaper både tonalt och utseendemässigt. Han visste att de oändliga antal funktioner och kombinationer som uppstår i olika slags trä som hela tiden lever, var avgörande för instrumentets tonkvalitet. Det är väl närmast detta som är hemligheten med Levin-gitarrerna.

— Det är den gamle mästarens traditioner vi byggt vidare på i både bokstavig och andlig mening. Ett intensivt utvecklingsarbete pågår f.n. såväl tekniskt som kommersiellt. Företaget drives och äges nu av den gamle mästarens sonson Göran H. Levin.

Årlig produktion ca 20—25.000 gitarrer och mandoliner. Ungefär 70 procent av tillverkningen exporteras till ca 40 länder i alla 5 världsdelen. Arbetsstyrkan uppgår till ca 75 personer o. ateljéytan är ca 5.000 kvm. Hantverkarna är utomordentligt yrkesskickliga och de flesta av dem har varit anställda i 25—40 år.

Företaget dubbeljubilerar nu eftersom det dels i dagarna fyller 70 år och ungefär samtidigt byggt sitt 600.000:e instrument. Som gitarrtillverkare är Levina ett av de allra äldsta företagen i världen.

□ Generella kriterier på instrumenten

Det är den rena och klangfulla TONEN och extrema LÄTTSPELTHETEN som gett namnet Levin världsrökt.

Den gamle mästaren förfäktade att en gitarrkropp inte får ha några parallella linjer. Om så är fallet blir tonen lidande. Detta komplicerar naturligtvis tillverkningen eftersom t.ex. botten på gitarren måste vara något välvd samt att förstärkningslisterna på insidan är aningen böjda och osymmetriskt placerade. Locket får vidare inte vara stumt utan så balanserat att det höjes eller sänkes (andas) när det trakteras.

Kvaliteten på träet har också en utomordentligt stor betydelse för tonen. Till locken användes åldrad alppgran, som vuxit på alpernas nordsluttningar. I denna bistra och karga miljö växer granarna synnerligen långsamt, vilket ger mycket täta årsringar och är just vad vi eftersträvar. Samma krav har för övrigt byggarna av mästareviolner. Sidor, botten, hals och greppbräda tillverkas av andra ädla träsorter t.ex. jakaranda, lönn, mahogny och ebenholz. Omfattande inköpsresor företages kontinuerligt för att kunna komma över de mest åtråvärda träslagen. Det är ont om högklassigt material, men eftersom vi handlat av vissa leverantörer ända sedan starten för 70 år sedan, har vi lyckats få en viss preferens.

Det resultat vi eftersträvat av kombinationen konstruktion och ädelträ är naturligtvis en ton men inte vilken ton som helst, utan en ren, vacker ton med mjuk ansats. Tönen skall växa, nå maximum, och sedan dö ut lika sakta som den vuxit. Man kan jämföra med den skandinaviska sommarnatten.

Själva skönheten i tonen beror på rikedomen av övertoner. Varje ton har sitt speciella spektrum, på samma sätt som färger har sitt spektrum. Färgerna påverkar som bekant vårt psyke på olika sätt. Det är samma sak med toner. Detta förklarar bl.a. varför en del musik är vilksam och skön i motsats till t.ex. tröttande, gnällig etc... Vi strävar således efter en övertonrik ton, vilken upplevs så po-

På den vänstra av de här båda gitarrerna fick man patent redan 1897. Sedan har utvecklingen följt slag i slag och när man nu tillverkat gitarr nummer 600.000 så är det en s. k. westernmodell med justerbar hals och ställbart stall individuellt för varje sträng. Den senare anordningen är världspatenterad.

sitivt att man så småningom omöjligt kan skilja sig från instrumentet. Detta har uppenbarligen lyckats eftersom vi så gott som dagligen har kontakt med ägare till Levin-gitarrer, vilkas gitarrer är mycket gamla och som enligt vår bedömning i vissa fall nog borde bytas ut. Men dessa personer vill inte lämna ifrån sig instrumentet till "något pris" utan föredrar en renovering eller uppräskning som i många fall kan bli dyrare än att köpa ett nytt likvärdigt instrument. Faktum är dock att tonen i gamla instrument av ädelträ mognat och blivit fylligare, varmare och innerligare (jämför Stradivarius). Vi vet också att antika, välvärdade Levin-gitarrer idag är ett begärligt byte som betalas med stora pengar.

Lättspelheten som är ett annat kännetecken på Levin-gitarrer beror på att strängarna ligger mycket nära greppbrädan, vilket kräver ringa kraft för att trycka ned strängarna, alltså skonsamt för fingrarna, vilket har stor betydelse för nybörjarna som ofta tappar lusten att fortsätta om de får ont i fingrarna.

Det är otroligt svårt att spela gitarr riktigt bra samtidigt som gitarren är ett av de instrument, som är allra lättast att spela på.

Dessa breda variationsmöjligheter har gjort att gitarren är ett av de populäraste instrumenten som finns.

— Vi har nu sysslat med instrument i 70 år. Under denna tid har vi lärt oss mycket och kunnat utveckla våra arbetsmetoder. Vi har bl.a. lärt oss vad omullig kvalitet har betytt för att överleva under skiftande tider och förhållanden. Vi är nu så säkra på vår sak, att vi lämnar 10 års garanti på de flesta av våra 25 gitarrmodeller.

Vår största tillgång är kanske trots allt den anda och entusiasm som råder hos oss. Människorna som arbetar här är utomordentligt hängivna sina uppgifter, och det betyder mycket eftersom de enskilda individerna måste engageras starkt för att kunna vidareutveckla gamla mästaretraditioner i en dynamisk värld.